

atlantisz: süllyedő városok szigetek

versvázlat

(utólagos részletek)

(favorit)

a favorit rágógumi kis sárga dobozában
az ex-yu városainak képei
bled bohinj ptuj trakošćan delnice
később majd előben is
vintgar plitvice
a zöldeskék neretva
dermesztően hideg vize počitelj alatt
vasárnap délelőtt van
a kocsmá kerthelyisége férfiakkal teli
a nők otthon inkognitóban s feketében
őrzik a családi tűzhelyet
majd az egészen idegen bosznia
gulyáival faházaival
ilyeneket látsz a tó partján is
egy méternél alig magasabb
autentikus faházakat
miniatűr brvnara-skanzen
évtizedek múltán összerendezsz
amikor azt hallod lövik plitvicét
pedig még benned a szorongás
a belépőjegy borsos ára miatt

a téli zágrábban
a kőkapu sárga gyertyalángjai
a három egymásba nyíló tér idegen szépsége
az archeológiai múzeumban megborzongsz
a nyitott szarkofág múmiája előtt
zágráb a hűvös idegenség városa
ez tartja frissen a cvjetni trg virágait
s hűti le meštović kútjának fémes ízű vizét
az opera előtt
zágrábot csak csodálni tudod
vissza-visszatérsz

de folyton hideget lehel a város nyáron is
a sljeme térdig érő fűvének
nyirkos tapintása kísér a főtéren az ilicán
csak a szent márk-templom
mintás tetőcserepei izzanak
a nyári nap alatt elérhetetlenül

ilyen elérhetetlen apa ljubljanaei szívműtétje
a hetvenes évek közepén
sír a telefonba amikor elutasítják
kereken kimondják: reménytelen eset
nagy érdeklődéssel nézi
barnard professzor szívátültetését
mintha nem is a tévé képernyője előtt ülne
mintha ő lenne a kísérleti nyúl
zágrábban ötvennégyben elfogadták
a bordák mentén körülvágták
felnyitották a beteg univerzumot
utána negyed évszázadig él
és nincs folytatás
kisiklások a reményt keltő kezdetek után
mi meg anyával hol ide hol oda
tántorgunk idegen városok között
kudarcok a nagy várakozások után
fetisizált nevek: oberhoffer
barnard dr. radojković
mások számára felszerelt kórházak
felfelé ívelő statisztikája

a szülőotthonok derűs világát szeretem
újraszületni s újraszülni
helyrehozni a kisiklásokat
nem szabadulni
az alig háromkilós csecsemő
nekünk szánt fintoraitól
miközben mindent eláraszt
a tej fényben úszó édes illata
csak ez van ez legyen
távol pislákoló kórházvárosok
kék ködökbe burkolt hegyek és tavak
süllyedő atlantisz
jéghegy csak a csúcsa látszik
súlyának kilenctizede a víz alatt

(kovácmester)

mindkét nagyapám kovács volt
alig tudok róluk valamit
az apák nem beszélnek
amit tudok onnan tudom
hogy anya mondott el egy-két részletet
az apósáról is akit ő sem ismert
mire a családba került
a kék szemű kovácmester már nem élt
és is csak fényképről ismerem
szigorú tekintetét
a családból ő áll hozzám a legközelebb
mostanában egyre inkább vonzódok hozzá
hegedült klarinétozott s a helyi dalárda tagja volt
ő engedte be a nagyon is racionális
gondolkodású családba a művészetet

a pincében őrzöm hangszereit
elképzelem amint finoman
áll a alá helyezi a hegedűt
s szigorú tekintettel nekikezd
– minek is? mit játszhatott
a városszéli ház melyik részében
zengette a húrokat s milyen hangja volt?
finoman kikócolódtak a vonó lószőr szálai
mama nem örült ha fogdostam
kézbe vettem a hegedűt
már rég nem élt de rám hagyta
szigorát pedantériáját
alig hittem el hogy cipője talpát
bokszolta fényesítette
inasaival szemben kemény volt
pontosságot és fegyelmet követelt
de a vagabundus életű festőt
hetente etette itatta
s nem kellett érte a családot lefesterenie
pedig nagyapáti kukac péter
fotográfiai hitelességű képeiről
pontosan tudnám milyen volt
a kovácsműhely az udvar a nyári délután
milyenek a család tagjai
nem fényképészhez beöltözött
merev pózban

a fiatal inasok izmai
csak apán nem fogott az atyai szigor
rohangált frissen kovácsolt izzó abroncsba lépett
orvoshoz szaladtak vele
a kert bejáratánál sokáig megvolt
a cipőtisztító vas
a kályha mellett a parázsfogó
ő kovácsolta őket
ez a két tárgy őrizte keze nyomát
azóta mindent elárasztott a műanyag

állítólag szeretett inni
mama apát küldte érte a kocsmába
apa a gyűjtőfogházba is utána ment
arról hogy mi történt ott
mindenki mélyen hallgatott
csak annyit lehetett
néhány szófukar mondatból
és sok hallgatásból kikövetkeztetni
verés nélkül nem úszta meg
hogy bognár öccsével szegedieknek
készítettek kocsit
aki az ellenségnek dolgozik
maga is ellenség áruló ez volt a vád
leverték a veséit mondja anya
apát ismerte az egyik ór
nem tudta hogy a rabok között
ott van kovács nagyapám
hazaengedték utána nem sokáig élt
semmiről nem beszéltek
nagy csend vette körül és hallgatás
apa az állampolgárok szabályos-lojális
életét akarta élni
gyerekkoromban gyanús jelvényeket
címereket tárgyakat kapkodtak ki a kezemből
tiltott játék volt a cserkészfelszerelés
a báránnyakkal körülvett porcelán
szűz máriát sem volt szabad felhúzni
és hallgatni hogyan zenél a padlás porában
a cserepek résein betűző fénycsíkok között

poros padlásszag félhomály
világtól elzárva lebegek a föld felett
miért mondják azt hogy nincs arra ami van
miért volna jobb ha nem lenne
a tiltott dolgok varázsa
csak a bizonytalanság útvesztői biztosak

(férfiak)

a múlt idő jele az első
és egyetlen teljes fél évszázad után
a visszaforduló tekintet leltára-e
a múlt építőkockáiból kirakni önmagad
csak épp nem állnak egybe harmonikusan
a kirakókocka képei
a mérgezett alma piroska kezébe kerül
az ijedt hóféhérekére farkas vicsorít
egykori kislányruhád alatt lassabban ver a szív
hajad puhábbá vált állagán
a gyerekkor selyme átsajog

átsajognak a hiányok is: a férfiaké
egyik nagyapámat sem ismertem
ómama nagyanyák anyá én
az emlékezet morajló vizében
csupa nőuralom
nők mozgatják az egek kristálygömbjét
és a földet
a légység alatt merő frusztráltság gyűlölet
egy rezignált bölcs nagyapát kívántam magamnak
ki férfias mozdulatokkal ásná a kertet
tenyerébe köpne mint andrás a napszámosunk
hol közelről hol távolabbról
méregettem magamnak
olyan nagyapaféle
szánkómmal óvatlanul a lábszárának csúsztam
a fán át is éreztem a sípcsont kemény anyagát
átéreztem a fájdalmat is
este lefekvés után támadt görcsölt szorított
szántani vetni aratni ásni szerelni
a folytonos főzőcskézések
és a kínos rendcsinálás helyett

mindig is kemény férfimunkát
szerettem volna végezni
de ehhez nem voltak sem izmaim se erőm
és minta sem amit követni lehet
az álló időt kitöltő szerepjátékok során
mit mivel hogyan csinálni
nincsenek hozzá eszközeim
apa barátai között keresek
évtizedeken át eszményt példaképet
férfiak jönnek-mennek
elillannak előlem apa is
mint sohasem volt szerepek
csak egy marad kiírthatatlanul:
gyűlölködő feminin világ üli diadalát
szabad mozgás helyett korlátok megkötések
ha mozdulsz kerítésbe ütközöl
szűk abroncsok védenek
a szent biztonság érdekében
óvó karok szorítanak
reménytelen buzgólkodással
csak a bizonytalanság útvesztői biztosak

